

Nr 186.

Av herr **Wijk**, i anledning av bestämmelserna i § 26 mom. 2 och 3 i Kungl. Maj:ts förslag till värnpliktslag.

Enligt förslaget till värnpliktslag i Kungl. Maj:ts proposition nr 59 skola av vissa kategorier värnpliktiga, på sätt Konungen närmare förordnar, vid inskrivning uttagas en viss kontingent för utbildning till underbefäl och fackmän.

Bestämmelsen att uttagningen skall ske vid inskrivningen motiveras i Kungl. Maj:ts proposition nr 58 sid. 221 därmed, att hänsyn på så sätt blir tagen till de värnpliktigas berättigade intressen, och att de värnpliktiga omedelbart få veta, till vilken tjänstgöring de inskrivas.

Dessa fördelar motvägas emellertid av åtskilliga nackdelar. Det är uppenbart, att ett gott urval av det till befälsämnen lämpligaste materialet kan ske endast genom de militära myndigheterna, och att urvalet kan göras först sedan de värnpliktiga efter någon tids tjänstgöring i rekryt-skolan lagt i dagen sin större eller mindre fallenhet för befälsuppgiften.

Sker uttagningen redan vid inskrivningen kommer den ej blott att leda till ett sämre resultat, utan därtill kommer att med hänsyn till blivande kasseringar ett onödigt stort antal måste uttagas, till olägenhet för de värnpliktiga själva och till kostnad för statsverket. Den till granskning av härordningsförslaget sammankallade generalskommissionen har också uttalat sin tvekan, huruvida det av Kungl. Maj:t föreslagna tillvägagångssättet vore det för ändamålet lämpligaste (Kungl. proposition nr 58, Bil. sid. 183).

Till lösning av dessa svårigheter har inom försvarsberedningarna föreslagits, att inskrivningsrevisionen skall verkställa uttagningen bland dem som befälet angivit som lämpliga.

Närmare utfört torde detta kunna ske sålunda, att vederbörande befäl en viss tid (exempelvis 6 veckor eller två månader) efter rekryt-

skolans början uppgör och till inskrivningsrevisionen insänder en förteckning på de värnpliktiga, som på grund av ådagalagda lämpliga egenskaper föreslås till uttagning. Förteckningen bör upptaga ett antal, som med exempelvis 50 % överstiger det behövliga antalet. Inför inskrivningsrevisionen lämnas de sålunda föreslagna tillfälle att yttra sig, varefter inskrivningsrevisionen verkställer urvalet.

Den invändningen kan framställas mot metoden, att de värnpliktiga torde komma att genom allehanda simulering söka undandraga sig uttagning. Då observationstiden sättes så lång som föreslagits, torde dock utsikten för de värnpliktiga att lyckas härutinnan vara ganska ringa.

Å andra sidan vinnas de väsentliga fördelarna, att urvalet blir ur militär synpunkt gott, att inskrivningsrevisionen får tillfälle att granska förslaget med hänsyn till den enskilde värnpliktiges sociala och ekonomiska förhållanden, och att faran för partiskhet vid uttagningen minskas genom den föreslagna samverkan mellan en civil och en militär myndighet.

Då det alltså vill synas, som om det föreslagna tillvägagångssättet skulle bereda större fördelar, än det av Kungl. Maj:t föreslagna, hemställer jag

att riksdagen för sin del ville besluta, att bestämmelserna i § 26 mom. 2 och 3 av Kungl. Maj:ts proposition nr 59 måtte ändras i den riktning jag här antytt.

Stockholm den 7 juni 1914.

Hjalmar Wijk.
